

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 2378
Tarih: 14.05.2019

12158

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Hasankeyf Bizans, Sasani, Emeviler, Abbasiler, Hamdaniler, Mervaniler, Artuklular, Eyyubiler ve Osmanlılar'a ev sahipliği yapmış, kale, köprü, El Rızık Camii, Sultan Süleyman, Koç ve Ulu Camileri, Küçük Saray, Büyük Saray, hamam ve Zeynel Bey Türbesi gibi yüzyıllardan günümüze kalan yapıları barındıran 15 bin yıllık çok önemli kültürel ve tarihi bir yerleşim alanıdır. Sahip olduğu zengin tarihsel yapılar nedeniyle 1981 yılında bütünüyle sit alanı ilan edilerek koruma altına alınmıştır. UNESCO'nun dünya mirası listesine girmek için gerekli olan 10 kriterden 9'unu karşılamaktadır. GAP projesi kapsamında bulunan 2006 yılında temeli atılan ve yapımının sonuna gelineen Ilısu Barajı Hidroelektrik Santrali Projesi nedeniyle bu tarihsel alan bütünüyle sular altında kalacaktır. Ilısu Barajı projesi kapsamında bir çok tarihi eserle birlikte 550 yıllık Zeynel Bey türbesi yeni yerine taşınmıştır. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün açıklamasına göre tarihi ve kültürel varlıkların kurtarılması için 350 milyon Lira harcanmıştır. Taşınan bu eserlere karşın, arkeolojik kazıların yeterince yapılmaması nedeniyle onlarca eser sular altında kalacaktır. Hasankeyfi Yaşatma Girişimi, toplam 199 yerleşim yerinin yanı sıra en az 289 arkeolojik sit alanının da sular altında kalacağını belirtiyor. Yerleşim yerinin baraj suyu altında kalmasından dolayı bazı hayvan ve bitki türlerinin besin ve habitatlarının yok edilmesiyle birlikte kitlesel balık ölümleri, iklimde yumuşama ve doğal yaşamda değişim gibi birçok ekolojik krizler ve çevresel etkileri de ortaya çıkacaktır. Evleri sular altında kalacak vatandaşlar için yeniden yerleşim çalışmaları için ise 2 milyar 750 milyon lira ödenek harcandı. 710 konut ve iş yerine, yalnızca nüfusu ilçede kayıtlı olan aileler yerleştirilecektir. Kentin gelişimi, ekonomik olarak ilerlemesi durdurulmuştur. Sınırlı sayıda barınma ihtiyacını karşıladığından ve iş yerleri kapatıldığı için iç göçler yaşanacak sosyo-ekonomik problemleri de beraberinde getirecektir. Haziran 2019 ayında su tutulması yapılacak, Ekim ayında suni göllerin sularının Hasankeyf'e ulaşacağı tahmin edilmektedir. Ilısu Barajının

yapımına karşı çıkan sivil toplum kuruluşları, yöne halkı ve çevreciler tarafından baraj projesinin, ekolojik, sosyal, psikolojik yıkımlara neden olacağına binlerce yıllık kültürel ve arkeolojik alanın yok olacağına dikkat çekilmektedir. Dicle vadisinde bir yaşam sona erecektir.

Bu bağlamda;

1- Bitiş maliyetinin 7 Milyar Lira olacağı açıklanan Ilısu Barajının, baraj ömrü ne kadardır? Tarihi eserlerin taşınması yeni Hasankeyf yerleşim yerinin yapımı için milyonlarca lira masraf yapılmıştır. Harcanan bu para ile suyun yönünü değiştirip başka bir yerde baraj yapılması fikrini hükümetiniz neden değerlendirmemiştir?

2- Baraj bölgenin enerji ihtiyacının ne kadarını karşılayacaktır? Baraj, bu bölgeye enerji ihtiyacı için mi stratejik gerekçelerle mi yapılmıştır?

3- Onlarca esnaf kurulu düzeni bozularak iş yerlerini kapatmak zorunda kalmıştır. Hasankeyf'in sit alanı olması nedeniyle kendilerini ev yapamayan ailelerin ve ekonomik olarak zor durumda bırakılan esnafın mağduriyetleri nasıl giderilecektir? Bunun için Hükümetinizin bir projesi var mıdır?

4- Tarihi ve yerine konmayacak kültürel varlıkları barındıran, binlerce turisti ağırlayan Hasankeyf'in yok edilmesine karşı çıkan sivil toplum kuruluşları ve yöre halklarıyla Hükümetiniz görüşmeler yapmış mıdır? Haklı tepkiler dikkate neden alınmamıştır?

5- Hasankeyf şehir merkezi haricinde baraj projesi alanında kaç köy bu projeden etkilenmiştir? Köylere yeni yerleşim yeri gösterilmiş midir? Yeni yerleri tarım ve hayvancılığa uygun alanlar mıdır? Göç etmek zorunda kalan köylülerin mağduriyeti için Hükümetinizin çalışması var mıdır?

6- Onlarca çevreci sivil toplum kuruluşunun uyarıda bulunduğu barajın neden olacağı ekolojik tahribatları önlemek için ne gibi çalışmanız vardır?

7- Hasankeyf'te, eserlerin bir kısmı Yeni Hasankeyf'e taşınmıştır. Halen kurtarılabilecek kültürel miraslar var mıdır? Bu konuda meslek odalarıyla işbirliği yapacak mısınız?

8- Hasankeyf'te kayaların dinamitle patlatıldığına ilişkin basında haberler çıkmıştı. Patlamalar tarihi dokuya nasıl zarar vermiştir?